

Jumalateenistus Nõos N, 25.12.25 kl 11, I jõulupüha

Lektsioonid: Js 52:7–10; Jh 1:1–14

Pihikõne: peapiiskopi karjasekirja põhjal ja Jh 1:14

Jutlus: Hb 1:1–3

Laulud: 14 (1–4); 18B (1–6, 7); 15 (1–7); 21 (1–4)

Jumal, kes muiste palju kordi ja mitmel viisil rääkis esivanematele prohvetite kaudu, on nüüd päevade lõpul meile rääkinud Poja kaudu, kelle ta on seadnud kõigi asjade pärijaks, kelle läbi ta on ka maailmad teinud, kes, olles tema kirkuse kiirgus ja tema olemuse kuju ning kandes kõiksust oma väe sõnaga, on pärast seda, kui ta oli täide viinud pattudest puhastamise, istunud Ausuuruse paremale käele kõrgeimas taevas.

Esimesel jõulupühäl on Kristuse kirikus loetakse pidulikke kirjakohti Piiblist: Johannese evangeeliumi algust „Alguses oli Sõna”, mis kujutab endast ju tegelikult pidulikku hüdni, prohvet Jesaja võimsat kuulutust Js 52 „Kui armsad on mägede peal sõnumitooja sammud” ja Hb 1 suurejoonelist sõnumit.

Võikski öelda, et kui jõuluõhtul loetakse jõuluevangeeliumi, kus Jumala inglite koor kuulutab, et pärast Jumala lihakssaamist peab Jumalasse uskujail maa peal rahu olema ja Jumalal on inimestest nüüdsest hea meel, siis esimesel jõulupühäl minnakse, eriti UT kirjakohtades, veelgi kaugemale. Täna, Hb alguses esitatakse meile võimas pilt, kus kirjeldatakse Jumala valitsemist kõigi maailmade, tänapäeva keeles siis universumi üle. Meile selgitatakse, kuidas on Jumal universumi loonud ja kuidas ta selle eest hoolt kannab.

Kristlastena teame, et meie Jumal on kolmainus Jumal – Isa, Poeg ja Püha Vaim – ning Hb pidulikust sissejuhatast leiame otsese viite Kolmainsusele. Piiblis küll Kolmainsust nimetatud pole, kuid 325. aastal, 1700 aastat tagasi I kirikukogul Nikaias vastu võetud ja järgnevat kirikukogudel täpsustatud usutunnistus sätestab selgelt Kolmainsuse jumalikkuse, tehes seda paljude Piibli kirjakohtade põhjal, millest üks on meie tänane kirjakoht. Vaatame siis, kuidas Kolmainsus meie jutlusealuses kirjakohtas, Hb 1:1–4 väljendub.

Kõigepealt ütleb Hb autor, et Jumal on palju kordi ja mitmel viisil inimestele kõnelnud. Tõepoolest, kui me meenutame Piibli algust, siis on universum loodud justnimelt sõna läbi. 1Ms 1 ütleb Jumal sõna ja sellest saab materia: taevas, maa ja meri, kõik nende flora ja fauna, samuti taevakehad, kõik lõpuks inimene. Kõik see on loodud Jumala sõna läbi.

Teiseks ütleb Hb Jumala kohta, et ta on kõnelnud ka oma Poja kaudu. Seda mõtet kinnitab meile Jh 1:1, mis avaldab põhjapaneva tõe: alguses oli Sõna ja see Sõna sai lihaks. Mõistame, et selle Sõna all peetakse silmas Jeesust Kristust.

Niisiis on Jumal võtnud esmalt nõuks kõnelda. Ja Jumala kõne tähendab oleva sündi, õigemini oleva teatavakssaamist loodu jaoks, sest Jumal on Olevana kogu aeg eksisteerinud.

Nüüd saabki öelda, et Jumal Isa on kõnelnud inimestele ka oma Poja kaudu. See on see jõulusündmus, mida täna ja kõigil jõulupühil tähistame. Loeme VT-st, et Jumal kõneles ka oma väljavalitud rahva Iisraeliga, kuid tema kõnet ei tahetud eriti kuulda võtta. Vaid üksikud jumalamehed kuulasid Jumala häält ja talitasid tema käskude kohaselt.

Kui aga Jeesus Kristus sündis inimesena, siis ütles Jumal inimestele taevast (Mt 17:5 järgi): „See on minu armas Poeg, kellest mul on hea meel, teda kuulake!” Ja inimesed võisid tõesti oma silmaga näha inimest, keda Jumal Isa ise nimetas oma Pojaks.

Edasi ütleb Hb autor, et see meie sarnaseks sündinud Jumala Poeg Jeesus Kristus on kõigi asjade pärija. Inimlikus keeles väljendatult on Jeesus Kristus siis nagu kuningapoeg, kes sünni poolt valitseb kogu kuningriigi üle, ehkki vahepeal saab ülesande minna tavalise inimesena inimeste juurde maa peale elama.

Hb autor ütleb ka, et Jumal on maailmad ehk universumi teinud just Poja läbi. Siin avaldub Jumala Isa lahutamatu seos oma Pojaga, võiks öelda ka Isa ja Poja olemusühtsus, mis on meile tuttava ja tänagi loetud Nikaia usutunnistuse tuum. Sest kuidas saab keegi midagi teha kellegi teise läbi?

Ainult nii, et ta usaldab kedagi, annab talle täieliku voli ja eeldab, et teisel on täielik võimekus seda teostada. Raske on kujutleda universumi loomist Jumala Isa poolt Jumala Poja läbi teisiti kui Isa ja Poja täieliku olemusühtsusega! Hb autor kinnitab seda mõtet ka veel rõhutades, et Jumala Poeg on Jumala Isa kirkuse kiirgus ja tema olemuse kuju ning kannab kõiksust oma väe sõnaga.

Veel edasi ütleb Hb autor, et Poeg on täide viinud ka pattudest puhastamise. See mõte võtab kokku Kristuse maise missiooni, ristisurma pattulangenud inimkonna pattude eest. Võiks ka öelda, et me tähistame tänasel I jõulupühal korraga Jeesuslapse sündi ja tema surma, sest tema maise elu ülesanne oligi maailma patu kandmine.

Ja viimaks ütleb Hb autor, et nüüd on Jumala Poeg Jeesus Kristus istunud Jumala paremale kaele taevas ja saanud ülemaks ingleist. Siit jääb mulje, et Jumal on kõik teinud, mis tal plaanis oli. Inimestel pole enam tarvis otsida mingit muud lahendust oma probleemidele: Jumal on kõik probleemid lahendanud oma Poja läbi.

Selle peale tundub ehk mõnele, et ma kõnelen siin liiga suuri sõnu: kuidas on siis Jumal minu probleemid lahendanud, kui ma oma elus nendega iga päev maadlen! Mul on ju palju probleeme: endaga, teistega ja kogu mu eluga!

Võib-olla aitab sellistele küsimustele vastata järgmine kujutluspilt. Jumala Poeg Jeesus Kristus on nagu mägironija, kes on vallutanud universumi kõrgeima mäetipu ja andnud kõigile inimestele eeskuju: ronige ka teie tippu ja te olete õndsad!

Ma ise pole mägironimisega küll tegelnud, kuid kujutan ette, et Maa kõrgeima tipu Mount Everesti vallutamine on suur katsumus, mis koosneb pisikeste probleemide ületamisest. Jeesus, meie eeljooksja, nagu Hb autor teda nimetab, on meile sellel teekonnal mäe tippu jätnud palju abistavaid ande: toitu ja tehnikat, mis aitavad meil meie probleeme ületada. See toit on sakrament ja tehnika Jumala sõna. Samuti on ta korraldanud päästemeeskonna, kes aitavad meid õnnetuste korral ikka edasi: prohvetite ja apostlite sõna ning usuvennad ja -õed.

Niisiis on meie ülesanne ainult teele asuda ja mitte heituda probleemidest, sest me peame teadma – seda teed on enne meid astunud meie Issand ja meie vend Jeesus Kristus ning ta tahab, et meiegi sinna õndsuse tippu jõuame.

Võib-olla küsite nüüd, kuhu olen siis jätnud Püha Vaimu? Sest kui kõnelda Kolmainsusest, siis tuleb ju kõnelda Temastki! Kus on Hb autori kirjakohtas siis Püha Vaim?

Ka Püha Vaim on siin olemas! Seisab ju meie kirjakohta esimeses salmis: Jumal on palju kordi ja mitmel viisil rääkinud esivanemaile prohvetite kaudu. Kuidas siis Jumal prohvetite kaudu kõneleb? Eks ikka Püha Vaimu läbi! Js 63:11 on öeldud, et Jumal pani Moosesesse oma Püha Vaimu. Kuningas Taavet sai Jumalalt Püha Vaimu, see oli talle kalleim vara, sest ta hüüab Ps 51:13: „Ära heida mind ära oma palge eest ja ära võta minult ära oma Püha Vaimu!” Hs 11:24 hüüab prohvet Hesekiel, et Püha Vaim andis talle nägemuse, millega ta sai julgustada Paabeli vangipõlves viibivat rahvast. Vaimus tegutsesid ka prohvet Eelija ja tema õpilane Eliisa. Vaimus palus kala kõhus olev prohvet Joonas oma pääsemise eest ja kiitis ühtlasi Jumalat tema imelise ettehoole eest. Ja 2Pt 1:21 kinnitab: „... iialgi pole ühtegi prohvetiennustust esile toodud inimese tahtel, vaid Pühast Vaimust kantuina on inimesed rääkinud, saades sõnumi Jumala käest.”

Niisiis on meile tänases jutlusealuses kirjakohtas avaldatud tänase sünnipäevalapse, Jeesus Kristuse töö Kolmainsuse perspektiivist lähtudes.

Võtame kokku. Hb järgi on Jumal kõik juba teinud: ta on oma sõnaga loonud universumi ja andnud Sõna läbi inimestele võimaluse olla Temaga osaduses igavesti. Kas midagi on veel mainimata?

Jah, üks asi siiski on. Hb autor ütleb nimelt, et Jumal on meile kõnelnud oma Poja kaudu päevade lõpul. See tähendab aga seda, et Jumala plaan inimestega pole veel päriselt teostunud. Jumala jaoks aega kui füüsilist nähtust pole, Tema on, nagu algul öeldud, Olev, kes oma olemist on ilmutanud ajas inimestele.

Kuid Hb autori väljend „päevade lõpul” tähendab ju seda, et meie, inimeste jaoks hakkabki aeg otsa saama. Saabumas on n-õ igavene Jumala ajatus. Meie usutunnistustes, nii apostlikus kui ka täna loetud Nikaia usutunnistuses on öeldud, et Jeesus Kristus tuleb kohut mõistma elavate ja surnute üle. Kasutades eelpool maalitud pilti mägironimisest võib öelda, et universumi Looja Kolmainsus tuleb kord kontrollima, kas ja kui palju inimesi on sellesse kõrgeimasse tippu tõusmise ette võtnud

ja kuidas on see kellegi puhul kulgenud. Kolmainsus on andud meile, inimestest mägironijaile kõik võimalused see tipp vallutada ja elada õndsuses Jumala juures igavesti. Jeesus Kristus, Jumala Poeg, kelle sünni täna tähistame, on sellest suurest võimalusest meile teate toonud ja ise selle tipu vallutanud. See on jõulukungitus, mille Kolmainsus on meile kinkinud!
Aamen.